

Tema del dia:

El dèficit de la judicatura

Catalunya és a la cua en el nombre de jutges per habitant

La Conselleria de Justícia treballa amb el Govern en l'elaboració d'«un pla de legislatura» per crear noves places judicials ● A la falta de jutjats se suma el problema de les vacants, que a finals del 2023 se situaven en 80

J. G. ALBALLAT
Barcelona

Catalunya es troba a la cua en el nombre de jutges en actiu per 100.000 habitants (9,7), només per davant de Castella-la Manxa (9), un rànquing que encapçalen amb bastanta diferència Astúries (15,4) i Cantàbria (13,3), segons dades del Consell General del Poder Judicial (CGPJ) del gener del 2024. Les reclamacions reiterades de les autoritats polítiques i judicials catalanes perquè es constitueixin noves places judicials, és a dir, que s'augmenti el nombre de jutges, han caigut en sac foradat. Els jutjats i tribunals de Catalunya no poden suportar l'increment constant de plets i la càrrega de

treball i alguns estan a punt del col·lapse. Aquesta situació provoca que els processos judicials es dilatin en el temps i triguin anys a resoldre's. La situació s'agreuja en algunes poblacions a causa de les vacants als jutjats ja en funcionament per l'alta mobilitat en la carrera judicial.

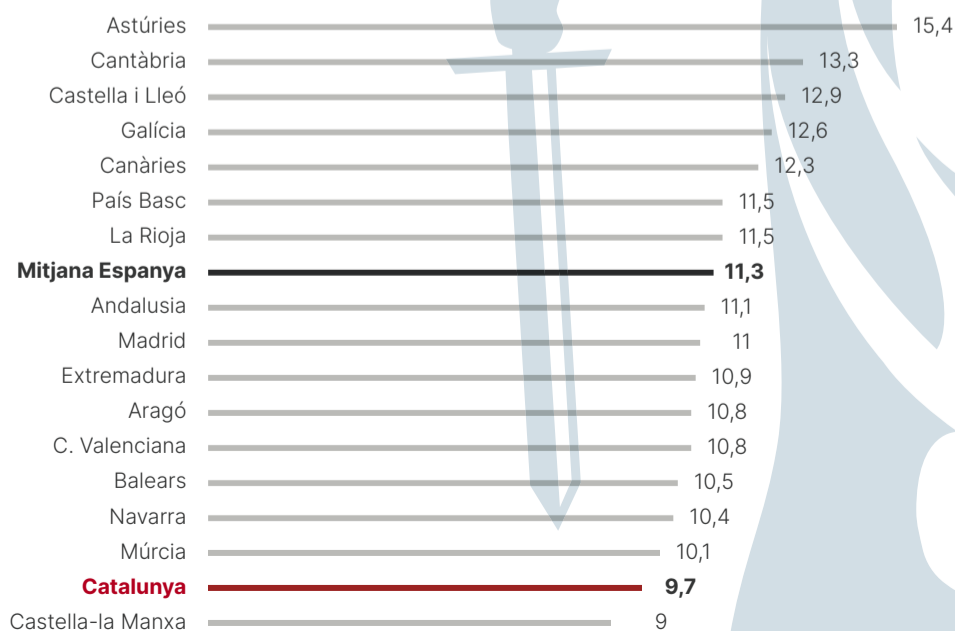
«Pla de legislatura»

Fonts de la Conselleria de Justícia van avançar a EL PERIÓDICO que «s'està treballant» amb el Ministeri de Justícia (que ha de

crear nous jutjats) en l'elaboració d'un «pla de legislatura» que contempli, entre altres mesures, la creació de noves plaça judicials.

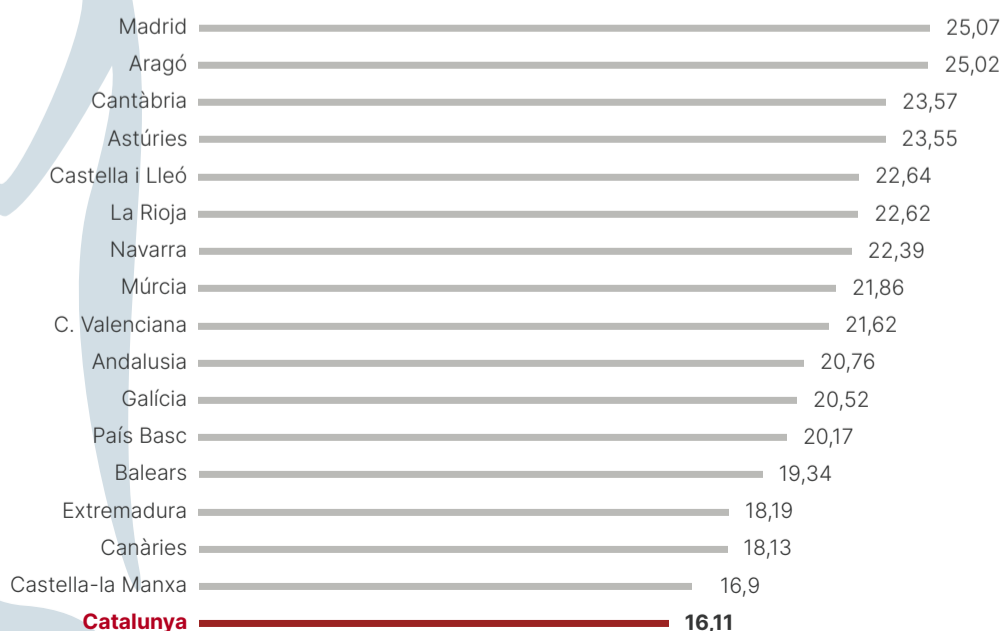
El ministeri, de moment, no ha aclarit si aquest mateix any es convocaran noves places a Catalunya, tal com va reclamar el juny passat, abans de la formació del Govern del PSC, l'Observatori Català de la Justícia, fòrum en què participen la Generalitat i representants del món de la justícia. La proposta era implementar 25 jutjats el 2024 i 25 més el 2025. L'actual conseller de Justícia, Ramon Espadaler, ha assegurat que la Generalitat «està en condicions» d'assumir els espais i recursos humans de 25 jutjats si l'Executiu de Pedro Sánchez aconse-

JUTGES EN ACTIU PER CADA 100.000 HABITANTS

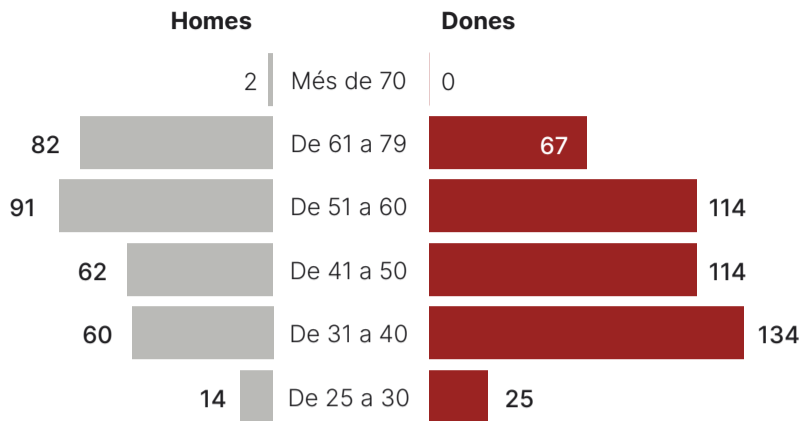

ANTIGUITAT MITJANA DELS JUTGES EN ACTIU

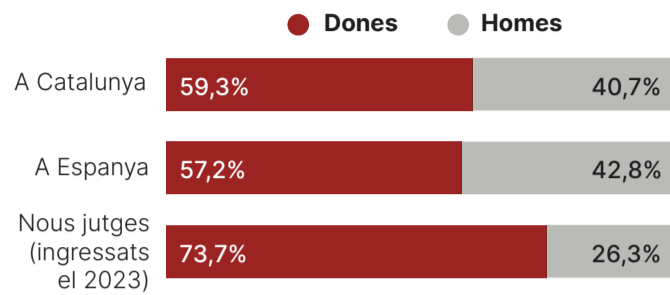
Xifres en anys

PIRÀMIDE D'EDAT DELS JUTGES A CATALUNYA

DISTRIBUCIÓ PER SEXE DELS JUTGES EN ACTIU

gueix tirar endavant els Pressupostos de l'Estat. A Catalunya actualment exerceixen 765 jutges i magistrats.

Mesos abans, el 22 de març, va ser la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) la que va acordar reclamar més jutjats davant les «necessitats reals». En concret, va considerar necessària la creació de 119 noves places de jutges, la majoria en jutjats unipersonals. Però com que aquesta cobertura «a curt i mitjà termini no és realista» i amb «el propòsit d'identificar les necessitats més apressants», va rebaixar la petició a 55 jutges nous (25 a la província de Barcelona) i 14 places de magistrat al TSJC i a les audiències provincials. Fa temps que l'alt tribunal alerta del «greu risc d'afectació al dret dels ciutadans a un judici en temps raonable».

Davant d'aquestes reclamacions, fonts oficials del Ministeri de Justícia asseguren que aquest procés «requereix una planificació detallada», alhora que remarquen que la col·laboració del Govern central amb la Generalitat i amb la resta de comunitats per atendre les necessitats del territori serà «màxima». «El diàleg polític i tècnic sobre això és plenament actiu», com es va constatar en la reunió a Barcelona el 27 de setembre del ministre Félix Bolaños amb Salvador Illa.

Increment d'assumpes

L'última memòria del TSJC assenyala que el 2023 «es va incrementar de forma notable el nombre d'assumpes ingressats», que van ascendir a 1.218.357, i van arribar a sumar en aquell any i l'anterior un 20% dels que s'havien registrat el 2021 (1.010.087). Alhora, l'alt tribunal també constata l'«augment substancial» de l'activitat resolutiva, amb 1.122.876 de casos el 2023, 105.000 més que els resolts el 2021 (1.014.245). Per tant, el 2023 tampoc es va aconseguir l'objectiu de resoldre un nombre d'assumpes superior a l'ingressat l'any. Es pot dir que

els assumpes penals són els que van augmentar de manera més important.

En aquest sentit, el TSJC incideix que s'estan superant els criteris d'activitat òptima d'ingressos d'assumpes que marca el CGPJ. Als jutjats civils és d'un 100% més, a excepció dels jutjats de família, i un 80% a les seccions civils de les audiències provincials. Als jutjats socials que executen sentències laborals, com acomiadaments, aquest percentatge és del 47%. Aquesta acumulació ocasiona

Els assumpes penals són els que van augmentar de manera més important el 2023

El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya reclama la creació de 69 places judicials

Una imatge de membres de la judicatura.

retards considerables a l'hora d'assenyalar els judicis i, per tant, a dictar-se les sentències. Per exemple, un judici per un acomiadament s'assenyala a un any vista i els judicis ràpids penals de Barcelona (delictes fins a cinc anys de presó i instruïts al jutjat de guàrdia) encara en més temps, quan s'haurien de celebrar en 15 dies.

«La baixa ràtio de jutges per habitant a Catalunya comparada amb la mitjana a Espanya és una situació que preocupa l'advocacia i que té, a més, impor-

Els jutjats civils tenen el doble de càrrega de treball que la recomanada pel CGPJ

La càrrega laboral i l'elevat cost de la vida provoquen que molts jutges optin per anar-se'n de Catalunya

tants repercussions econòmiques i socials», segons Jesús Sánchez, degà del Col·legi de l'Advocacia de Barcelona. «Aquesta baixa ràtio es tradueix en el fet que molts jutjats a Catalunya estan a prop del col·lapse i que s'estan fent assenyalaments de judicis a un i dos anys vista», afirma. «Reivindiquem una dotació pressupostària més gran en matèria de justícia per poder pal·liar un dèficit estructural històric», remarca.

A l'increment de procediments judicials se suma una si-

«La mobilitat, la provisionalitat i la rotació constant de jutges o magistrats al capdavant d'òrgans judicials unipersonals són obstacles insuperables per al normal funcionament dels òrgans que ho pateixen», recalca la memòria del TSJC. Una altra dada: la mitjana d'antiguitat dels jutges que treballen a Catalunya és la més baixa de tot Espanya (16 anys i 11 mesos, quan a Aragó o Madrid superen els 25 anys).

Sense tradició opositora

La presidenta del Consell de l'Advocacia Catalana i degana dels advocats de Tortosa, Marta Martínez, apunta que a les Terres del Ebre, per exemple, els jutges no duren en el càrrec un any (el període obligatori del primer destí) o dos. «La càrrega de treball que tenen és molt gran i busquen un lloc on la retribució pugui ser més alta, una millora laboral», afirma. A aquest aspecte s'afegeix que la vida és més cara, sobretot l'habitatge, a les poblacions de Catalunya en comparació amb altres localitats espanyoles. «A més, els catalans no tenim tradició d'opositors», recalca. Una possibilitat per pal·liar aquesta carència, proposa la degana, seria impulsar l'accés a la carrera judicial d'advocats de reconegut prestigi (quart torn). D'aquesta manera, més professionals del dret autòctons podrien accedir a aquestes places.

El degà del Col·legi de Procuradors de Barcelona i president del Consell de Procuradors de Catalunya, Javier Segura, coincideix que «Catalunya té una falta de tradició de fer oposicions, com sí que hi ha a la resta de l'Estat. És una carrera vocacional i, si no la tens, és preferible agafar altres opcions que et dona el grau en Dret, ja que, econòmicament parlant, un jutge està mal pagat, i això encara és més patent en capitals de província, on l'alt nivell de vida fa difícil tenir una economia mínimament sanejada. Diferent és en poblacions més petites, on, per exemple, el preu de la vivenda és més assequible». ■

Joan Cortadellas

tuació, segons la memòria del TSJC, «molt preocupant»: les altes xifres de places judicials vacants, que es mantenen d'any en any i que van arribar a les 80 a finals del 2023. El moviment de jutges explica, segons l'alt tribunal, «aquest alarmant» augment de vacants. L'any passat, només sis jutges i magistrats van concursar voluntàriament a destinacions catalanes des d'altres territoris d'Espanya, mentre que 21 residents a Catalunya ho van fer per ocupar jutjats fora de la comunitat.

El dèficit de la judicatura

Es diu amb freqüència que a Catalunya hi ha pocs jutges per al volum d'assumptes que hi ha, sobretot a Barcelona. La situació s'arrossega des de fa dècades i se n'apunten diverses causes, que estan sustentades massa vegades en rumors més que en dades. S'apunta que la vida és cara a Catalunya, o que falta tradició opositora perquè juristes catalans puguin ser jutges, o que hi ha recels per l'idioma o pel mer fet de viure a Catalunya, ja des d'abans del procés.

No parlaré de tot això perquè realment falten dades científiques per mesurar l'anterior. Per fer un estudi seriós, caldria preguntar a tots els jutges d'Espanya per què no voldrien treballar a Catalunya, o per què se'n van anar, si alguna vegada van tenir allà la seva destinació. Potser la resposta seria multifactorial i a estones sorprenent. Paral·lelament, caldria preguntar als acabats de graduar en

CONTEXTE
JORDI NIEVA-FENOLL

Deficiències de la justícia

A Catalunya hi ha menys jutges dels que hi hauria d'haver. No obstant, el mateix problema es detecta a Madrid i altres llocs de manera més apressant

Dret catalans per què no volen ser jutges, exposant quins són les dificultats que troben per a això. D'allà es derivarien també algunes respostes inesperades i interessants, com les dificultats per trobar a Catalunya –a diferència de Madrid– un *bon preparador*, per exemple, difícil tema a què caldria prestar la deguda atenció. Algun dia, potser, tot i que ho dubto en tant que no canviï el sistema d'ac-

cés a la carrera judicial, cosa que és, per desgràcia, realment difícil.

Tot l'anterior és massa inexplorat i complex, però la realitat és que a Catalunya hi ha menys jutges dels que hi hauria d'haver. No obstant, el mateix problema es detecta a Madrid i altres llocs de manera encara més apressant, i la solució real no és, paradoxalment, que hi hagi més jutges, tot i que alguna cosa ajudaria.

Aquesta solució passa per una doble via: una en què el Govern pot implicar-se activament, i una altra que no en depèn. La primera és la completa digitalització de la justícia catalana, impulsant un sistema informàtic senzill i compatible, almenys, amb la majoria de les comunitats autònomes, que permeti als advocats comunicar-se amb els tribunals, tant per escrit com per videotrucada, afavorint la creació d'un registre de números de telèfon mòbil i adreces segures de correu electrònic de tota la ciutadania per simplificar les notificacions, connectant-lo amb algun ja existent, com el Cl@ve. Només amb això es guanyaria moltíssim.

La segona no depèn del Govern central, però és la mesura principal a emprendre: la reforma completa de les lleis d'enjudiciament, en ordre a la seva desburocratització i implementació de la intel·ligència artificial (IA) per als casos reiteratius. El primer ha de servir per crear procediments que parteixin d'una realitat informà-

tica, suprimint la burocràcia d'origen medieval que segueix en aquestes lleis d'enjudiciament, i que no és necessària, tot i que els hi sembli a alguns treballadors de la justícia. No és una reforma complexa, però sí extensa i que ha de fer-se al Parlament espanyol. El segon –la IA– permetrà reduir els casos pendents i els temps de resolució d'assumptes reiteratius, i que gairebé sempre són iguals, com ara reclamacions de consum, desnonaments o reclamacions de deutes o processos matrimonials sense oposició. Cal dissenyar una app per a aquests processos, que de passada abarateixi costos a la ciutadania. El Govern central no pot fer res d'això –tampoc crear noves places de jutge–, però sí impulsar l'acció política perquè es faci, i fins i tot oferir assistència tècnica a la Moncloa. ■

▣ Jordi Nieva-Fenoll és catedràtic de Dret Processal de la Universitat de Barcelona (UB)

La jutge degana de Barcelona apressa a crear sis nous jutjats penals

▶ Les mesures de reforç no són suficients per donar resposta a l'entrada de nous assumptes que comporten penes de presó de fins a cinc anys

EL PERIÓDICO
Barcelona

La jutge degana de Barcelona, Cristina Ferrando, veu urgent la creació de sis jutjats penals a la capital catalana: quatre per celebrar judicis de delictes que comporten una pena de fins a cinc anys de presó –entre els quals els denominats *judicis ràpids*– i dos d'executòries, que són els encarregats de fer complir les sentències. No obstant, en la seva memòria del 2023 afirma que en serien necessaris molts més per poder assumir la càrrega de treball que el Consell General del Poder Judicial (CGPJ) estima adequada.

Una de les conseqüències de l'escassetat d'aquests òrgans judicials és que els judicis ràpids (no comporten una investigació complexa i s'instrueixen al jutjat de guàrdia) s'estan assenyalant a més d'un any vista, quan la llei marca que s'han de fer en tan sols 15 dies.

L'última memòria del Jutjat Degà de Barcelona, presentada aquest any, però referida al 2023, destaca, d'acord amb els barems

del CGPJ, que serien necessaris 20 nous jutjats penals (nou d'enjudiciament i 11 d'executòries). En l'actualitat funcionen 25 que celebren els judicis i que l'any passat van ingressar 17.321 casos (un 8,02% més que l'any anterior). De jutjats d'executòries només n'hi ha quatre i hi van passar 15.073 assumptes. Tot i que els jutges titulars dicten una quantitat important de sentències, els assumptes pendents augmenten per falta de mans. La possible creació de 20 jutjats d'aquestes característiques a curt termini no és realista i per això la jutge degana apressa a posar-ne en funcionament, almenys, sis.

Informe anual

L'informe anual recalca que la saturació dels jutjats penals es deu a la «incapacitat» d'aquests òrgans judicials d'«absorbir» els assenyalaments dels judicis ràpids, no només incoats pels tres jutjats de guàrdia de detinguts de Barcelona, sinó d'altres dels partits judicials sobre els quals té competència, com els de Badalona, l'Hospitalet de Llobregat i Santa Coloma

Detenció practicada pels Mossos a les festes de la Mercè.

de Gramenet. Davant aquesta situació, la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) ha posat en marxa des del 2020 diverses mesures de reforç, com l'adscripció de quatre jutges *extres* dedicats en exclusiva a la celebració de judicis ràpids cinc dies a la setmana, tot i que tampoc són suficients.

En l'actualitat, se celebren cada dia i en dos jutjats penals un total de 18 judicis ràpids (els que permet l'agenda electrònica). No obstant, als jutjats de guàrdia se'n tramiten bastants més, per la qual cosa la demora es va ampliant. Els jutges van reclamar fa poc a la Sala de Govern del TSJC que augmentés el nombre de judicis diaris, però l'alt tribunal ha rebutjat la proposta.

Altres àmbits

En la memòria del Deganat de Barcelona no només es considera important l'ampliació del nombre de jutjats penals, sinó també la creació d'òrgans judicials en altres àmbits, tenint en compte la càrrega de treball adequada que fixa el Consell General del Poder Judicial (CGPJ). En aquest sentit, s'estima que serien necessaris un total de 60 nous òrgans judicials a Barcelona.

L'altre àmbit en el qual són convenient més jutjats és el civil: 26 nous de primera instància. La llista de jugats que serien indispensables es complementa amb vuit de socials (demandes laborals), un de mercantil, un de contencios i un d'instrucció (investigació de delictes). ■